

**PROCEDURA ZOBOWIĄZANIA
OSOBE UZALEŻNIONĄ OD ALKOHOLU DO LECZENIA**

PRZEZ GMINNĄ KOMISJĘ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W PORĄBCE

Wstęp

Leczenie osób uzależnionych co do zasady jest dobrowolne, a przymus leczenia może być nałożony wyłącznie przez Sąd. Sądami właściwymi do rozpatrywania spraw o przymusowe leczenie są wydziały rodzinne i nieletnich w Sądach Rejonowych. Gmina Porąbka w tym zakresie podlega pod Sąd Rejonowy w Żywcu. Przepisy regulujące procedurę leczenia osób uzależnionych od alkoholu reguluje Ustawa z dnia 26 października 1982 r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).

Do Sądu złożyć wniosek mogą dwie instytucje: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokurator. Wniosek kieruje się na drogę sądową z związku z nadużywaniem alkoholu powodującym:

- a) rozkład życia rodzinnego,
- b) demoralizację małoletnich,
- c) uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny,
- d) systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce przyjmuje wnioski o zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu, które posiadają miejsce zamieszkania lub pobytu na terenie Gminy Porąbka. **Wnioski można składać w Punkcie Konsultacyjnym w Porąbce (budynek Domu Kultury w Porąbce, ul. Rynek 22, Porąbka 43 - 353 / 3 piętro, pok. nr 11) podczas dyżurów pełnionych przez Przewodniczącą lub Sekretarza GKRPA:**

- 1. PONIEDZIAŁEK 15.30 – 17.30**
- 2. CZWARTEK 15.30 – 18.00**

Wnioski można również wysłać pocztą na adres:

**URZĄD GMINY PORĄBKA,
GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W PORĄBCE,
UL. KRAKOWSKA 3, 43-353 PORĄBKA**

lub złożyć u pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych **w Urzędzie Gminy Porąbka (Gabriela Grabka – Grzechynia tel. 33/827 28 06 lub 667 100 025)**. W sytuacji, gdy konieczne jest pozostawienie wniosku na dzienniku podawczym Urzędu należy go zapakować w kopertę zaadresowaną na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce.

Rozpoczęcie procedury

Najlepiej jest, gdy osoba zgłaszająca problem to członek najbliższej rodziny, który dobrze zna skalę problemu i wie, jak naprawdę wygląda sytuacja rodzinna. Ponadto, wniosek o leczenie mogą do Komisji złożyć inne instytucje, takie jak GOPS, Policja, Grupa Robocza procedury „Niebieska Karta” itp. Również sama osoba uzależniona z własnej inicjatywy może przyjść do GKRPA po pomoc i poradę w sprawie podjęcia leczenia.

Należy pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, na przymusowe leczenie można skierować osoby, które w związku ze swoją chorobą alkoholową:

- powodują rozkład życia rodzinnego,
- powodują demoralizację nieletnich,
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,
- uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny.

Podczas zgłoszenia osoby, w stosunku do której jest podejrzenie uzależnienia od alkoholu, zgłaszający wypełnia wniosek, zawierający szczegółowe dane zgłaszanej osoby. Jeżeli istnieją inne dokumenty potwierdzające uzależnienie, np. karty leczenia szpitalnego, zaświadczenie lekarskie, informacje z Policji itp., należy je zabrać ze sobą celem dołączenia do akt sprawy. Składający wniosek może zastrzec sobie anonimowość, jeżeli obawia się negatywnej reakcji osoby pijącej. Ponadto w przypadku skierowania sprawy do sądu o przymusowe leczenie, osoba zgłaszająca może występować w sądzie jako świadek. Na podstawie wypełnionego wniosku, Komisja wzywa osobę, co do której zachodzi podejrzenie, że jest uzależniona od alkoholu, do osobistego zgłoszenia się na tzw. rozmowę motywującą do leczenia. Termin zgłoszenia się na rozmowę określony jest w zaproszeniu, które przesyłane jest listem poleconym.

Przebieg postępowania:

1. Dobrowolne leczenie

To wariant najbardziej optymistyczny, bo dobrowolne podjęcie leczenia daje największe szanse na zaprzestanie spożywania alkoholu. Zawsze należy pamiętać, że leczenie jest bezpłatne. Osoba, która dobrowolnie podejmie leczenie w wybranym przez siebie ośrodku, nie jest pozostawiana sama sobie, gdyż zobowiązana jest do zgłoszenia się na posiedzenie komisji (zazwyczaj raz na kwartał) z aktualnym zaświadczeniem potwierdzającym uczęszczanie na terapię. Ponadto jednym z członków komisji jest terapeuta uzależnień. Takie osoby zawsze są informowane, że w przypadku zaprzestania leczenia i zaniedbania dostarczania zaświadczeń kontynuacji leczenia, sprawa zostanie skierowana do Sądu.

2. Osoba wezwana przychodzi na spotkanie i oświadcza, że nie ma problemu alkoholowego

W takiej sytuacji komisja może skierować na badanie do biegłych sądowych, którzy są uprawnieni do orzekania o uzależnieniu (są to: lekarz psychiatra oraz psycholog). Badanie jest

bezpłatne (koszty pokrywa gmina). Wynik badania jest bardzo istotny zarówno dla Komisji, jak i w ewentualnym postępowaniu przed Sądem. Jeżeli z opinii biegłych wynika, że osoba nie jest uzależniona, sprawa przed Komisją jest zamykana. Jeżeli natomiast z opinii biegłych wynika, że dana osoba jest uzależniona, to wtedy kolejny raz motywuje się ją do leczenia. W przypadku, gdy osoba chce podjąć leczenie dobrowolnie, to zastosowanie ma wariant 1 (czyli leczenie dobrowolne, ale pod nadzorem Komisji). Jeżeli – mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie – osoba odmawia leczenia, stosuje się wariant 3 czyli skierowanie wniosku do Sądu Rejonowego w Żywcu.

3. Kierowanie wniosku o przymusowe leczenie do Sądu Rejonowego.

Procedura sądowego zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu jest uruchamiana w następujących przypadkach:

- mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie osoby, klient/pacjent odmawia przed Komisją podjęcia leczenia;
- wtedy gdy osoba, która zgodziła się na badanie przez biegłych, nie zgłosi się na nie. Komisja również kieruje sprawę do Sądu – Komisja bowiem nie ma możliwości zmuszania kogokolwiek do badania, natomiast uprawnienie takie przysługuje Sądowi;
- do Sądu sprawa kierowana jest wtedy, gdy osoba przynajmniej dwukrotnie nie zgłosi się na rozmowę motywującą (wezwanie na rozmowę wysyłane jest listem poleconym, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru i jest dwukrotnie awizowane przez Poczczę);
- w przypadku, gdy osoba zgłosi się na wezwanie Komisji i oświadczy od razu, że nie zgadza się na badanie przez biegłych i nie zamierza się leczyć dobrowolnie, sprawa również kierowana jest do Sądu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Sąd powinien wyznaczyć pierwszą rozprawę w ciągu miesiąca od wpłynięcia wniosku Komisji o przymusowe leczenie uczestnika (bo tak zgodnie z przepisami prawa nazywa się osobę, co do której złożony został wniosek do Sądu). Jeżeli w danej sprawie brak jest opinii biegłych (bo np. osoba nie zgodziła się na badanie przez biegłych przed Komisją) wówczas Sąd kieruje taką osobę na badanie. Trzeba pamiętać, że postępowanie sądowe może się przedłużać, np. z powodu nieobecności uczestnika, uchylania się od badania przez biegłych, przedstawiania dowodów itp. Sąd ma uprawnienie do nakazania przymusowego doprowadzenia przez Policję uczestnika na rozprawę, również na badanie. Komisja nie ma wpływu na czas rozpatrzenia sprawy przez Sąd. Ten etap postępowania odbywa się już bez udziału członków Komisji (z pewnymi wyjątkami, gdy Sąd zadecyduje o obowiązku uczestniczenia przedstawiciela Komisji podczas rozprawy). Sąd może na podstawie zebranych dowodów (opinii biegłych, zeznań uczestnika, świadków, wywiadu Policji) wydać następujące orzeczenie:

- oddalić wniosek, gdy osoba nie jest uzależniona lub nie ma ustawowych przesłanek do zobowiązania jej do leczenia,
- orzec obowiązek leczenia odwykowego w otwartym (ambulatoryjnym/niestacjonarnym) zakładzie leczniczym (czyli poradni) lub w zakładzie zamkniętym (stacjonarnym/szpitalu).

Postępowanie przed sądem jest dla osoby uzależnionej bezpłatne. Sąd orzeka o obowiązku leczenia odwykowego w formie postanowienia. Sądowy obowiązek poddania się leczeniu

odwykowemu trwa tak długo, jak tego wymaga cel leczenia, nie dłużej jednak niż dwa lata od uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Na czas trwania obowiązku leczenia sąd może ustanowić nadzór kuratora.

Jeśli zobowiązany nie realizuje postanowienia sądu, należy zgłosić ten fakt bezpośrednio do sądu, albo poinformować o tym kuratora, jeśli sąd takiego przydzielił.

Umorzenie postępowania

Umorzenie postępowania następuje w przypadku braku przesłanek wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub niewystępowania uzależnienia od alkoholu, zmiany miejsca zamieszkania (inna gmina), ciężkiej lub długotrwałej choroby, niepozwalającej na podjęcie leczenia, bądź zgonu. Umorzenie postępowania jest również możliwe w przypadku, gdy osoba inicjująca postępowanie oświadczy, że sytuacja uległa znacznej poprawie i nie wymaga już interwencji ze strony Komisji.